

**Minél inkább meghal valaki
önmagának, annál inkább
élni kezd Istennek (Krisztus
követése II. könyv 12. IV.).**

Gerard David műhelye – Szent Anna oltárkép (középső tábla): Szent Anna a Szűzanyával és a Gyermekkel
1500/1520

©National Gallery of Art, Washington, D.C.

Krisztus követése azt jelenti, hogy a Mesterre tekintünk

Jézustól tanulhatjuk meg, hogy mindenhol és mindenkor eleven kapcsolódásban maradjunk létezésünk, törekvéseink, újrakezdéseink értelmével, az isten- és felebaráti szeretettel. Még akkor is, ha ez a tanulási folyamat – ahogyan az gyakran megesik – fájdalmasnak bizonyul. Ennek gyümölcse lesz az odaadó, elkötelezett, a tegnapi önmagunkat felülmúló tanítványság szintjére való eljutásunk.

Szent Máté evangéliuma szerint „illetéktelennek” számít mindenki, akit nem fűz Jézushoz az elkötelezett tanítványság, az áldozatos követés köteléke. Ahogyan Mt 10,37–39 tanítja, a tanítványság együtt jár a családi kötelékek felszámolásával és a kereszthordozással, a szélsőséges megaláztatás és gyalázat útjának vállalásával.

Tanítvánnyá válni annyit tesz, mint nemet mondani az önfeltő önmegvalósításra. Csak azok sorolhatók a tanítványok közé, akik nem saját önmegvalósításukra összpontosítanak. Ez nem jelenti azt, hogy Jézus tanítványai nyomorult, tesze-tosza, önmagukért és egymásért felelősséget vállalni nem tudó, személyes akaratukról lemondó emberek lettek volna. Mesterükkel együtt ők voltak az elképzelhető legszabadabb emberek, mert ahhoz tartoztak, aki szabadasága használatának felsőfokán önmagát áldozta értük és értünk (vö. Gal 2,20).

Jézus tanítványainak benső növekedéséhez szükséges követelményeket támasztó, szigorú, igényes Mestere volt. Elég volt annyit mondania: „Jöjj, kövess engem!” (Mt 19,21). E felszólításra adott engedelmes válaszukban a tanítványok minden alaptalan aggodalmuktól megszabadultak; cserébe pedig megtalálták Istent Jézus jelenlétében. Az ilyen radikális életmód védelmet igényel a felszínes szimpatizánsok tömegével szemben. Jézus nyilvánvalóan nem kerülhette el az ilyen potyautasokat. El kellett utasítania őket, nehogy eltorzuljon az a beszédes jel, amelyet ő és tanítványai együtt testesítettek meg, hiszen maga az életmódjuk szolgált üzenete jelül és magyarázatul.

Jézusról nem mondható el, hogy híján lett volna a valódi rászorulók iránti együttérzésnek. Az evangéliumok lépten-nyomon gyógyításokról számolnak be, köztük olyanokról is, amelyeket pogányokon vitt végbe. Mivel azonban életmódja és üzenete elválaszthatatlan egységet alkotott, Jézus nem tűrte meg tanítványai körében a félszívűséget. E tekintetben „tragikus eset” a gazdag ifjúé, akit Jézus ugyan „kedvel”, ám akit a gazdagság iránti vonzalom erősebben köt magához, mint a követésére szóló hívás (vö. Mk 10,17–22).

folytatás a 2. oldalon ►

► Nyilvános működésének vége felé Jézus elismeréssel szól arról a szegény özvegyről, aki csekélyke vagyonát teljes egészében a templomperselybe dobta (vö. Mk 12,41-44). Egyedül ő értette meg Isten országának lényegét. Akik nem öntudatosan és elszántan, sőt radikális módon (életben és halálban, mindenben Jézusra hagyatkozva) élnek meg a Mesterükkel való közösséget, azoknak esélyük sincs a példabeszédek – sőt, Jézus üzenetének – megértésére, hiszen ideológiáik és saját készítésű kifogásaik mindig útjukat fogják állni tanítványságukban való növekedésüknek.

Így az evangéliumi példabeszédek misztériuma az egzisztenciális belátás elméletét tárja elénk: a megértés feltétele egy bizonyos életmód. A példabeszédek egy megértési közösséghez kötődnek; végső soron a példabeszéd lényegének felfedezése a hallgató szabad cselekedete. Csak az képes megérteni egy adott példabeszéd által hordozott konkrét részletet, aki át-

látja az egészet (vagyis Jézus üzenetének teljességét). Ezt az egészet – magát Jézust – azonban csak úgy ragadhatjuk meg, ha valamelyest felfogjuk azt a „ragadós” szabadságot, amelyben Jézus tanítványai és kortársai felismerték az élő Istent.

Azt, hogy a tanítványi élet valójában út – és nem csupán egyetlen, mindent fölöslegessé tevő megtérési élmény, világosan szemléltetik Jézus szavai: „*Akinek van, annak még adnak, hogy bőségesen legyen neki, de akinek nincs, attól még azt is elveszik, amije van*” (Mt 13,12). Szent Pál számára is út a keresztény élet: a kezdeti hittől az egyre növekvő hit felé, a keresztiségben elnyert megdicsőüléstől a dicsőségben való egyre nagyobb részesedés felé tartó út. A tanítványság ugyanis nem tökéletességre való törekvés, hanem a Mesterre szegezett és rajta tartott tekintet – akiért az ember képes megfedkezni önmagáról, életéről, és legyőzni még bűneit is. 🙏

Krakomperger Zoltán

Jézus órája a szenvedés órája

Jézus „nagy órája” a Jeruzsálembé való bevonulással kezdődött és azzal fejeződött be, hogy a szenvedés kelyhét utolsó cseppig kiürítette és kilehelte lelkét. „*Ha vele szenvedünk, vele is fogunk élni*” (vö. 2Tim 2,11). Krisztus nincs kereszt nélkül, és a mi keresztünk is elviselhetetlen Krisztus szerető jelenléte nélkül. A Getszemáni kertben így imádkozott: „*Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesejék, hanem a tiéd*” (Lk 22,42). A szenvedés órája a megdicsőülés órája, ahol kezet emelnek rá, de Ő ezért az óráért jött. Mert „*úgy szeretette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte*” (Jn 3,16), Ő pedig életét adta a bűnösökért. Ő is kiszolgáltatott helyzetben volt. „*Ha rosszul szóltam, bizonyítsd be, de ha jól, akkor miért ütsz engem?*” (Jn 18,23)

Szót emel, de nem üt vissza. Merítsünk erőt a szenvedő Messiás helytállásából! Imádkozzuk: „*hol találak téged, kegyes Megváltóm?*” (Hozsanna 146) Ez le-

gyen a mi utunk is: Krisztussal együtt mi is keresztre vagyunk szegezve. Vállaljuk a szenvedés útját, mert ez a megdicsőülés útja! Jézus búcsúzó szavai, a „hét szó” is a lényegét fejezik ki, ezért elmélkedjünk sokszor ezekről! Sötétség támadt a földön, együtt szenved Vele Mária is. Jézus halála ad értelmet minden halálnak.

Jézus első szava a kereszten

„*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek*” (Lk 23,34).

Amikor a kereszten függ sebektől égő testtel, lelkét a szomjúság hatja át, nem magára gondol, hanem gyilkosaira, akik ott nevetgélnek, gúnyolódnak. Nemcsak tanította: szeressétek ellenségeiteket, hanem meg is tette ezt. Ő nem kér tüzet kínzóira, mint Ilés, hanem értük imádkozik. „*Ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mi lesz a jutalmatok?*” (Lk 6,32) –

mondta Jézus. A megbocsátás és az irgalom tesz leginkább hasonlóvá bennünket mennyei Atyánkhoz és a szenvedő Jézushoz. Jézus tanította és be is mutatta: ne nyugodjék le a nap, hogy meg ne bocsátanak egymásnak. Csak a jézusi szeretettel tudunk megbocsátani úgy, hogy ne nyomasszon a múlt. Sajnos, so- kan elmondhatják magukról, nem tudják, mit tesznek. Ezért is kell a jézusi példát követni. És nem elfelejteni, hogy kaptam megbocsátást.

Jézus második szava a kereszten

„Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43).

A halál órájában az ember csak önmagával van elfoglalva, hiszen magára marad és elhagyatott. Jézus azonban gondoskodik azokról, akik vele vannak, nem egyedül vonul be Atyja országába. A jobb lator Jézushoz fordul segítségért, hiszen hallotta imáját, szavát. Ártatlannak vallja Krisztust. A jobb lator bizonyítja, hogy a hit az Isten ajándéka. Nem kétségbeesve mondja, hanem felismeri, hogy az élet szerzője szenved mellette. Bizalommal fordul Jézushoz, de egyesek már mondják azt is, hogy csak az egyik lator tért meg. Az Atya nemcsak haza hív bennünket is, hanem haza is segít. Oda vágyódik az ember, ahol szeretik, ez is lelkünkben van. Várnak és segítenek bennünket haza a nagy találkozásra.

Jézus harmadik szava a kereszten

„Asszony, íme a te fiad. Aztán a tanítványhoz fordult: íme a te anyád” (Jn 19,26-27).

Máriának teljes az öröme, teljes a fájdalma. Szűz Mária fájdalmát a tengerhez hasonlítjuk. Mérhetetlen és teljes. Fia keresztje az Ő keresztje is, hiszen Mária áll, hallgat és szenved. János apostol attól az órától a házába fogadta Máriát. Egy jó anyának mindig, mindenben fia mellett a helye: együtt az örömben, együtt a szenvedésben. Mária hív és vár bennünket is, imádkozik velünk és értünk. Égjen csonkig a gyertyánk Jézus és Mária mellett, hűségben!

Jézus negyedik szava a kereszten

„Szomjúhozom” (Jn 19,30).

A szomjazás az emberi kínok egyik legnagyobbja. Déltől három óráig sötét volt a földön. Jézus szomjazott azért, hogy mi az élet vizétől felüdüljünk. Jézus szomjazza az Atya akaratát, a mi lelkünket, hálánkat és hűségünket. Éhezzük a jézusi szeretetet és igazságot! Jézus most is mondja: *„aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyon! Aki hisz bennem, annak szívéből élő víz forrása*

fakad” (Jn 7,38), Jézus tanítja, hogy aki benne hisz, eltelik szeretettel és örömmel, melyet senki nem tud elvenni tőle.

Jézus ötödik szava a kereszten

„Beteljesedett” (Jn 19,30).

Jézus vonakodás nélkül és maradéktalanul teljesítette az Atya akaratát. A szenvedés kelyhét kiitta. Az áldozatot bemutatta. Önmagát áldozta fel a bűnösökért, hogy nekünk életünk legyen. Az Atya nevét megdicsőítette, két lator között halt meg. Az Atya irgalmas és hazaváró szeretetéről tett tanúságot. Az Atya mindent „bevetett”, hogy megmentse az emberiséget. Az Atya is megdicsőíti Fiát. Kérdés számunkra is, hogy milyen utat járunk. Járjuk-e Jézus útját? Végig bírjuk-e futni a pályát, ha Jézus az erőnk és társunk?

Jézus hatodik szava a kereszten

„Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Mt 27,47)

A szenvedés kelyhét az utolsó cseppig kiitta, vonakodás nélkül adta magát halálra. Teljes az elhagyatottsága. Az Úr Jézus elhagyatottsága folytatódik a szentségházban. Jöjjünk Hozzá, álljunk meg előtte, és Vele beszéljük meg gondjainkat és örömeinket! Ő nem fog kimosolyogni bennünket, hogy csak ilyenek vagyunk. Az Úr senkit nem hagy el. Csak az ember fordít hátat a Teremtőjének. Beszéljünk arról, hogyan szeret bennünket az Úr!

Jézus hetedik szava a kereszten

„Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet” (Lk 23,46).

Jézus kilehelte lelkét, hazatért, véghez vitte a nagy áldozatot. Jézus ott és akkor halt meg, amikor az rendelve volt. Legyőzte a halált, a bűnt, ezért az Ő segítségével meg tudunk megszabadulni a bűntől. Győzött a sátán felett is. Mi is adjuk magunkat, családjainkat és hazánkat az Atya kezébe, mert Ő nem utasítja vissza az erőtlent és a bűnbánót! Ne érjen bennünket az a vád, hogy „segítségül nem hívtál, csak bűneiddel terheltél”. Legyen tiszta a kezünk, és békét, segítséget vigyünk oda, ahol hiány van. Kulcsoljuk imára kezünket, emeljük Istenhez lelkünket, vágyódjunk az élet forrásához, hogy elnyerjük az Ígéretet!

Orosz Lőrinc ny. plébános

Szent Ferenc Kisnővérei Debrecenben

Szent Ferenc Kisnővérei egy magyar alapítású közösség, amely a ferences lelkiség szellemében igyekszik élni a mindennapjait. Működésünkre 1990. június 26-án kaptunk hivatalosan engedélyt Egon Kapellari, gurk-klagenfurti megyéspüspöktől. Nem sokkal később, közösségünk alapítója, Szöllősy Júlia Christophora nővér Rómában II. János Pál pápának is bemutatott bennünket. A kezdeti években családok és testvérek is elköteleződtek a közösség mellett.

Napjainkban törekszünk arra, hogy megtaláljuk az imádság, a testvéri élet, valamint a szolgálat egyensúlyát. Jelenlétünkkel igyekszünk válaszolni az idők jeleire, és felismerni azt, hogy hol van a legnagyobb szükség ránk. Célunk, hogy aktív cselekvésünkkel Isten szeretetének közvetítői legyünk mások számára.

Szolgálataink sokszínűek. Apostoli feladataink között jelen van a lelkigyakorlatok tartása. Ennek a kiemelt helyszíne a bükkszentkereszti Betlehem Lelkigyakorlatos Ház. Továbbá végzünk falupasztorációt, kántori szolgálatot, szolgálunk idősek körében, valamint jelen vagyunk a mélyszegénységben élők között. Kezdeményezésünkre és vezetésünkkel ez utóbbi terület pasztorációs feladatainak ellátására jött létre Arlóban az Elfogadlak Alapítvány. Foglalkozunk fiatalokkal, gyermekekkel, családokkal és házaspárokkal, valamint törekszünk megélni és ápolni a Katolikus Karizmatikus Megújulás lelkületét különféle dicsőítő imáalkalmakon keresztül. A Miskolcon működő Imádság Háza az ottani rendházunk udvarán kapott helyet.

Eddig az Egri Főegyházmegye területén három helyen voltunk jelen: Miskolcon, Bükkszentkereszten és Arlóban.

Nagy örömünkre szolgált, amikor Palánki Ferenc püspök úr 2024-ben hivatalos levélben hívta a közösségünket, hogy telepedjünk le a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyében. A (közös) lelki megkülönböztetési folyamat eredményként úgy döntöttünk, hogy elfogadjuk a meghívást. Nagy hála van bennünk a meghívásért és azért, hogy négy nővér megkezdhetette közösségi életét a debreceni Szent István Plébánia területén.

Kérjük a hívek imáját, hogy életünk és szolgálatunk Isten szeretetéről tegyen tanúságot, és jelenlétünk áldás legyen mindazok számára, akikkel találkozunk.

Bernadett és Krisztina nővér

Bruno Ferrero, az újra felfedezett

Jó pár esztendeje annak, hogy először találkoztam Ferrero nevével, mikor kedves barátnőm unokájának kerestem ajándékkönyvet, s az ő egyik kötetét vásároltam meg. Íme, most, a kegytárgyboltunkban keresgélve, négy izléses kivitelezésű könyvecskén olvashattam a nevét lélekemelő történetei fölött. A kötetek címei: „*Ami fontos: a rózsa*”, „*Az alma álma*”, „*Máriáról mesélek nektek*”, „*A bambusz titka*”.

Vajon csak gyerekeknek valók ezek az „apró történetek a lélek számára” – ahogy a szerző nevezi kedves írásait? Én azt hiszem, lelkünk „nevelése” nemcsak gyermek-, hanem mindenkor feladatunk. Ezért minden korosztálynak ajánlhatók ezen írások.

A négy közül a „Mária-meséket” szeretném közelebbről bemutatni. A Don Bosco Kiadó gondozásában jelent meg, ahogy a másik három is. Nem véletlenül, hiszen a szerző is (aki 1946-ban született Torino közepén) szalézi szerzetes, mint a szent, akiről a kiadót elnevezték.

Mária ki más lenne, mint Szűzanyánk? Mesék a róla szóló történetek? Nem. A valóság mesészerű megközelítése, hogy a gyermekek is megértsék. (Hangsúlyoznám az is-t, mert mi, felnőttek is élvezhetjük őket.)

Itt van például „*A gyermek, aki király lett*” c. történet. Tudjuk, Jézus Krisztus békés, igazságos, bölcs kormányzója a világnak. De ezt nem egyszerűen kijelenti

az író, hanem egy kis mesét sző róla: Egy jóságos öreg királynak nem volt gyermeke. Kihirdette országában, hogy el kell döntení, ki legyen az utódja. Miniszterei mind a maguk rátermettségét bizonygatták, s titkon önmagukat képzeltek a királyi trónra. Ekkor megjelent egy asszony egy kisgyermekkel, s kijelentette, hogy „Ő király lesz, tudom”. Az asszony Mária volt, a gyermek pedig Jézus... A mese mögött a miniszterek viselkedésében a felnőtt olvasó elgondolkodik némely magas rangú tisztségviselő magatartásán.

Ismerjük Mária fogantatásának bibliai történetét. Ferrero szerint Gábrriel arkangyal több asszonyt és lányt felkeresett, hogy akar-e a Messiás földi édesanyja lenni, de különböző ürügyek alatt mindenki más viszszautasította kérését. Tehát nem akárki lehetett méltó Isten fiának édesanyjává válni – ezt mutatja be meszeszerűen a történet. (*Gábrriel küldetése*)

Számos történet szól a segítő Máriáról. Egyik legmegrendítőbbnek azt az esetet tartom, amelyben egy rossz útra tévedt fiún segít Mária. A fiú csavargó, sőt tolvaj lett, s az akasztófa várt rá. Édesanyja látszatra nem törődött azzal, mi lesz fia sorsa. Valójában pedig a megmeneküléséért imádkozott. A Szűzanyát is megvádolta: ha a te fiad elveszi az én fiam életét, én is elveszem a te fiadét – és össze akarta törni a Madonna szobrán a gyermek alakját. Az akasztás nem volt sikeres. A fiú nyaka körül a kötél nem feszült meg, nem fojtotta meg, s a fiú mintha a levegőben lebegett volna.

Első útja a templomba vezetett, ahol édesanyjával találkozott. Megértette, hogy az ő Máriához küldött imája mentette meg az életét. Szeretettel ölelte meg édesanyját. (*A túszul ejtett Kisjézus*)

Ugyancsak megrendítő „A hitetlen fiatal zsidó” c. írás, amit hiteles tanútól hallott az író. Francia szereplőkről van szó. Tudjuk, a német nácik nemcsak a nekik ellenállókat büntették, hanem Franciaországban is üldözték a zsidókat. Sokak sorsa lett a haláltábor. Így két fiatal zsidó bölcsészhallgatóé is. Egyikük hitt Istenben és imádkozott, a másik nyíltan ateistának nevezte magát. Az írás végén az ateista Paul Claudelnek: Délben a Szűzanyánál című versét mondta fennhangon:

*„Dél van. A templom nyitva áll. Belépek.
Jézus anyja, nem azért jöttem, hogy kérjek.*

*Nincs amért könyörögjek
va gy amit felajánljak neked.
Csak azért jöttem, Szűzanya, hogy nézzelek.*

*Hogy nézzelek, sírjak a boldogságtól,
tudjam, hogy a fiad vagyok és itt vigyázol...”*

Legyünk valamennyien Szűz Mária fiai, leányai!

Bérces Mária-Klára

Perényi Ferenc, Várad hősi halott püspöke

A Szent Anna székesegyház boltozata alatti freskókon neves váradi püspököket és a váradi egyházmegyéhez és Debrecenhez kapcsolódó jelentős személyeket láthatunk. A szentély bal oldalán báró Perényi Ferenc alakját szemlélhetjük. Egy fehér ruhába öltözött kalapos fiatalembert ábrázol a kép, katonákkal és papokkal, szerzetesekkel körülvéve. Kezét elegánsan áldásra emeli. Alatta az évszám 1515–1526.

Báró Perényi Ferenc váradi püspök halálára emlékezünk idén augusztus 29-én, annak 500. évfordulóján. A mohácsi csatában lelte halálát számos püspök-társával együtt.

A Perényi család nem ismeretlen a középkori, korai újkor magyar történelem iránt érdeklődők előtt. Tagjai Luxemburgi Zsigmond uralkodása idején (1387–1437) emelkedtek a bárók közé. A későbbi váradi püspök apja Perényi Imre volt, aki II. Ulászló idején (1490–1516) futott be fényes karriert: Abaúj vármegye örö-

kös főispánja, majd 1504-től Magyarország nádora lett. Szerepe volt a Habsburg-Jagelló házassági szerződés előkészítésében is, ezért német-római birodalmi hercegi címet is kapott. Első feleségétől született két fia, Péter és Ferenc. Péter, aki temesi ispán és koronaőr volt, szintén részt vett a mohácsi csatában, ő vezette a magyar balszárnyat. (A Mohács után kirobbanó trónharcoknak is jelentős szereplője volt felváltva Szapolyai János és Habsburg I. Ferdinánd oldalán. Nagy támogatója lett a magyarországi reformációnak.)

Perényi Imre kisebbik fia, Ferenc számára egyházi karriert szánt. 1508-ban elérte, hogy az akkor 8-10 éves Ferencet kinevezzék az erdélyi püspökség élére. 1512-ben meghalt Thurzó Zsigmond váradi püspök, és Perényi Imre számára ez lett a kívánatos cél: a váradi püspökség a második legjövedelmezőbb egyházmegye volt Magyarországon, a bevétele évente kb. 26 000 aranyforintot tett ki (a királyi bevételek ekkor

kb. 250–350 000 aranyforintra rúgtak). A nádor elérte, hogy fia 1514-től választott püspök legyen, amihez X. Leó is hozzájárulását adta 1515. április 30-án.

Perényi Ferenc gondos nevelésben részesült, humanista műveltséget szerzett. Szenvedélyes könyvgyűjtőként könyvtárában megtalálhatók voltak Seneca, Vergilius, illetve a kortársak közül Erasmus művei is. Levelezőtársa volt a neves itáliai humanista Celio Calcagnini, aki az egri püspöki udvarban élt 1518–19-ben. Neki vallotta meg a fiatal püspök, hogy szeretne megszabadulni az egyházi kötöttségtől, talán éppen azért, hogy külföldön – akár Itáliában – tanulhasson.

1522-ben mutatta be első szentmiséjét. Valószínűleg ez alkalomra kapta a gazdagon díszített Perényi-missalét, amit 1498-ban Velencében nyomtattak. Püspökként szívén viselte egyházmegyéje sorsát, és 1524 július 24 és 29 között egyházmegyei zsinatot rendezett, amelynek döntései szoros kapcsolatot mutatnak a 15. század végi esztergomi zsinati rendelkezésekkel. A zsinat témái között szerepelt a szentségi élet, a pap-ság fegyelme és az ünnepek megülvése. A kibontakozó reformáció is szerepet játszott a gyűlés megrendezésében.

Személyiségéről csak néhány forrás tanúskodik. Brodarics István kancellár, szerémi püspök, a mohácsi csatáról szóló beszámolójában így írt róla: *„Perényi Ferenc is, a váradi püspök, aki tréfás kedélyű ifjú volt, és olyan biztos irállyal (stílussal) rendelkezett, hogy a mieink közül talán Zalaházi Tamás veszprémi püspökön kívül senkit sem mondhatnék előbbre valónak. Hát még*

ha annyi gondot fordított volna szelleme kiművelésére, amennyit a henyélésre és azokra a dolgokra, amikkel az előkelőbb ifjak a saját és a haza nagy kárára az időt legtöbbnyire agyonütni szokták! Ugyanis, mintha előre tudta volna, ami azután bekövetkezett, mindazok megdöbbenésére, akik ott voltak, azt mondta a királynak: azt a napot, amikor majd megvívják a csatát Tomori Pál barát vezetésével (mivel hogy így határozta), a Krisztus vallásáért megölt húszezer magyar mártír emlékének kell szentelni! És hogy majd az ő úgynevezett kanonizációjuk ügyében a kancellárt kell az örök városba küldeni, ha ugyan életben marad, mivel a pápa és a szentatyák jól ismerik őt római követjárásai korából. Bárcsak ne az igazat jövendölte volna ebben a dologban!” Mielőtt megütköznénk Brodarics jellemzésén, ne feledjük, hogy egy kb. 26–28 éves fiatalemberről van szó!

Az ifjú váradi püspök 1526. augusztus 6. után mintegy háromezer emberrel érkezett meg Tolnára, ahol II. Lajos magyar és cseh király seregei gyülekeztek. Részt vett a haditanácsban is. Brodarics szerint nem támogatta a csata azonnali megvívását, a fentebb idézett szavak ennek kapcsán hangzottak el. Perényi Ferenc augusztus 29-én maga is ott állt a csatasorban a mintegy 27 000 főnyi keresztény seregben, és Tomori Pál kalocsai püspökkel és sok ezer harcostársával együtt hősi halált halt. Emlékezetét büszkén őrizzük!

(A cikk elkészítésében Jaczkó Sándor: Az 1524. évi váradi zsinat és határozatai című doktori disszertációját használtam fel.)

Baranya Csaba

Magnifica humanitas

AZ EMBERI SZEMÉLY VÉDELME RŐL A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA KORÁBAN

XIV. Leó pápa első enciklikája, a Magnifica humanitas – „A csodálatos emberiség” – a Katolikus Egyház társadalmi tanításának fényében vizsgálja a mesterséges intelligencia korszakának kihívásait. A dokumentumot a Szentatya XIII. Leó Rerum novarum enciklikájának 135. évfordulóján, május 15-én írta alá, és arra figyelmeztet: az emberiség ma döntő választás előtt áll.

Leó pápa az enciklika elején így fogalmaz: „Az Isten által teremtetett csodálatos emberiség ma döntő választás előtt áll: vagy egy új Babel tornyát építi, vagy olyan várost épít, ahol Isten és az emberiség együtt lakik.” A dokumentum öt nagy fejezetben fejti ki az Egy-

ház tanítását a technológia, az emberi méltóság, a társadalmi igazságosság és a béke kapcsolatáról.

Az első fejezet az Egyház társadalmi tanítását mutatja be mint élő és fejlődő hagyományt. Leó pápa hangsúlyozza, hogy ez a tanítás nem egyszerű szabálygyűjtemény: „Nem pusztán elvek és normák kézikönyve.” Hanem: „A történelemben megélt szerte-közösség teológiája” (27). A pápa rámutat, hogy a technológia önmagában nem rossz, ugyanakkor nem is semleges: „Nem semleges, mert annak az arcát ölti magára, aki megtervezi, finanszírozza, szabályozza és használja.” Ezért a keresztény ember feladata: „Építsük a jót, és maradjunk emberségesek.”

A második fejezetben Leó az Egyház társadalmi tanításának alapjait és elveit veszi számba, amelyek közül az emberi személy méltóságát teszi az első helyre. A pápa megerősíti: „Az élethez való jog a fogantatástól a természetes halálig sérthetetlen.” Külön hangsúlyt kapnak a kisebbségek és a nők jogai is, akiket „valóban meg kell hallgatni és értékelni kell” (57). A pápa öt alapelvet emel ki: a közjót, a javak egyetemes rendeltetését, a szubszidiaritást, a szolidaritást és a társadalmi igazságosságot. A közjó kapcsán határozottan kijelenti: „A közjó előmozdítása soha nem választható el a népek létezéshez való jogának tiszteletétől.” Majd hozzáteszi: „Minden olyan kísérlet vagy terv, amely egy nemzet megszüntetésére vagy leigázására irányul, súlyosan erkölcstelen és ezért elfogadhatatlan” (64).

A harmadik fejezet – Technika és uralom – a mesterséges intelligencia erkölcsi kérdéseivel foglalkozik. XIV. Leó pápa hangsúlyozza, hogy az AI fejlesztését világos felelősségi rendszernek kell kísérnie. Különösen fontosnak nevezi egy közös etikai kódex létrehozását: „Nincs szükség egy erkölcsösebb mesterséges intelligenciára, ha ezt az erkölcsöt néhányan döntenek el” (107). A pápa figyelmeztet a technológia katonai felhasználására is: „Le kell fegyverezni a mesterséges intelligenciát.” A dokumentum elutasítja a *transzhumanizmus* és *poszthumanizmus* szemléletét, amely az emberi korlátok felszámolását tekinti fejlődésnek. A pápa szerint: „A korlát nem eltávolítandó hiba, hanem a személy alapvető dimenziója.” A technika fejlődése az emberi korlátok eltörlésével együtt a szív visszafejlődéséhez vezet. A Szentatya hangsúlyozza: „A csodálatos, bár sebzett emberiséget nem szabad sem lecserélni, sem meghaladni” (126). A mesterséges intelligenciával szemben a valódi alternatíva nem a lelkesedés és a félelem között van, hanem a haladás építésének két módja között: az egyének és a népek szolgálatában vagy a hatalmi logika szolgálatában (129).

A negyedik fejezet az igazság, a munka és a szabadság kérdéseit állítja középpontba. A pápa „a kommunikáció ökológiáját” sürgeti, amely az igazságra épül. Kéri a személyes adatok védelmét, az átláthatóságot és a felelős újságírást, amely érvelésre és ellenőrzésre épül. A fiatalok nevelése kapcsán figyelmeztet, hogy nem szabad hagyni, hogy a fiatalokban kialudjon a kérdés vágya. Majd hozzáteszi, hogy az iskola legyen annak a helye, ahol megtanulunk „keresni és szeretni az igazságot” (147).

A munka méltóságáról szólva Leó pápa hangsúlyozza, hogy a technológia nem vezethet munkanélküliséghez a költségek csökkentése és a profit növelése

érdekében. A fejlődés mérésében pedig új szemléletet sürget: a GDP önmagában nem elegendő egy ország fejlődésének mérésére. A családot „elsődleges társadalmi jónak” nevezi, amely „minden közösség alapvető és pótolhatatlan sejtje” (165). A pápa figyelmeztet az új digitális rabszolgaságokra is, amelyek a technológiához szükséges nyersanyagok kitermelésében és az emberek adatainak kizsákmányolásában jelennek meg.

Az enciklika utolsó fejezete, az ötödik a háború és a béke kérdésével foglalkozik. A pápa rámutat: „A digitális forradalom megváltoztatja a konfliktusok nyelvét.” Majd figyelmeztet, hogy a háború egyre inkább személytelenné válik. Ezért hangsúlyozza: „Meg kell haladni a 'jogos háború' elméletét.” A helyes út Leó szerint a párbeszéd, a diplomácia és a megbocsátás (192).

Különösen erős a pápa figyelmeztetése az AI-fegyverekkel kapcsolatban: „Nincs olyan algoritmus, amely erkölcsileg elfogadhatóvá tehetné a háborút”. A Szentatya a multilateralizmus válságáról is beszél, és sürgeti az ENSZ reformját, hogy ismét képes legyen szolgálni a közjót (226).

Az enciklika végén a Szentatya a „szeretet civilizációjára” hív, amely az igazságra, a békére és a párbeszédre épül. A vallások szerepéről így fogalmaz: „Aki Isten nevét használja terrorizmus, erőszak vagy háború igazolására, az elárulja Isten arcát” (223). Az enciklika záró gondolata reményteljes felhívás: „Mindannyian tanúságot tehetünk egy csodálatos emberiség szépségéről, amelyben Isten lakik.”

Az enciklika központi üzenetei:

- Az emberi méltóság az alku tárgyává nem tehető mérce.
- Az enciklika nem démonizálja a technológiát; a helyes irányba állítására hív.
- Az Egyház egyetemes etikai elveket kínál, nem technikai megoldásokat.
- A felelősség és az emberi ellenőrzés mindig lényeges.
- A technológiai hatalom megosztott kormányzást kíván, nem monopóliumokat.
- Az Egyház saját tapasztalatából és saját megtérésének útjából kiindulva szólal meg.

Összeállította
(az enciklika vatikáni bemutatásáról
készült tudósítások felhasználásával):
Krakomperger Zoltán

Zarándoktábor Tihany-Pannonhalma

2026. JÚLIUS 11–17.

A debreceni Szent Anna Főplébánia 17 fiatalja 2026. július 11. és 17. között egyhetes gyalogos zarándoktáborban vett részt Gyarmatiné Komolai Marica és Zeleznik Erika hitoktatók vezetésével.

Idén nyáron az útvonal több bencés közösséget is érintett: Tihanyból indult, majd Bakonybélén át Pannonhalmára vezetett. Tihanyban egy helyi fiatal vezetésével megtekintettük az apátságot, a tihanyi alapítólevél másolatát és egy kisfilmet az apátság történetéről. Mindannyiunkat megérintett, hogy az utolsó magyar király, Boldog IV. Károly itt, a tihanyi apátságban töltötte a száműzetése előtti napokat. A zarándoklat során a fiatalokkal kértük közbenjárását: „*Boldog IV. Károly, könyörögj értünk!*”

Bakonybélben egy fiatal szerzetes fogadott bennünket, majd a közösség tagjaival együtt imádkoztuk a completoriumot. Sok szép, csendes településen keresztül érkeztünk meg Pannonhalmára. Részt vettünk az esti zsolozsmán, és a szerzetesközösséggel együtt adtunk hálát a szentmisén a zarándoklatért.

A tábor különleges élményt nyújtott, mert nemcsak a teremtés szépségeit ismerhettük meg, hanem lelkiileg is feltölthetünk. A hét során naponta hosszabb távokat gyalogoltunk, miközben csodálatos tájakon haladtunk keresztül. A Balaton, miközben távolodtunk tőle egy-egy dombtetőről visszanezve továbbra is csodálatos volt, de a Bakony árnyas erdeiben is feltöltő volt zarándokolni. A legszebb, a Vörös-tó melletti kálváriaóról megcsodált naplemente, ami élénk narancssárga színnel borította be a tájat.

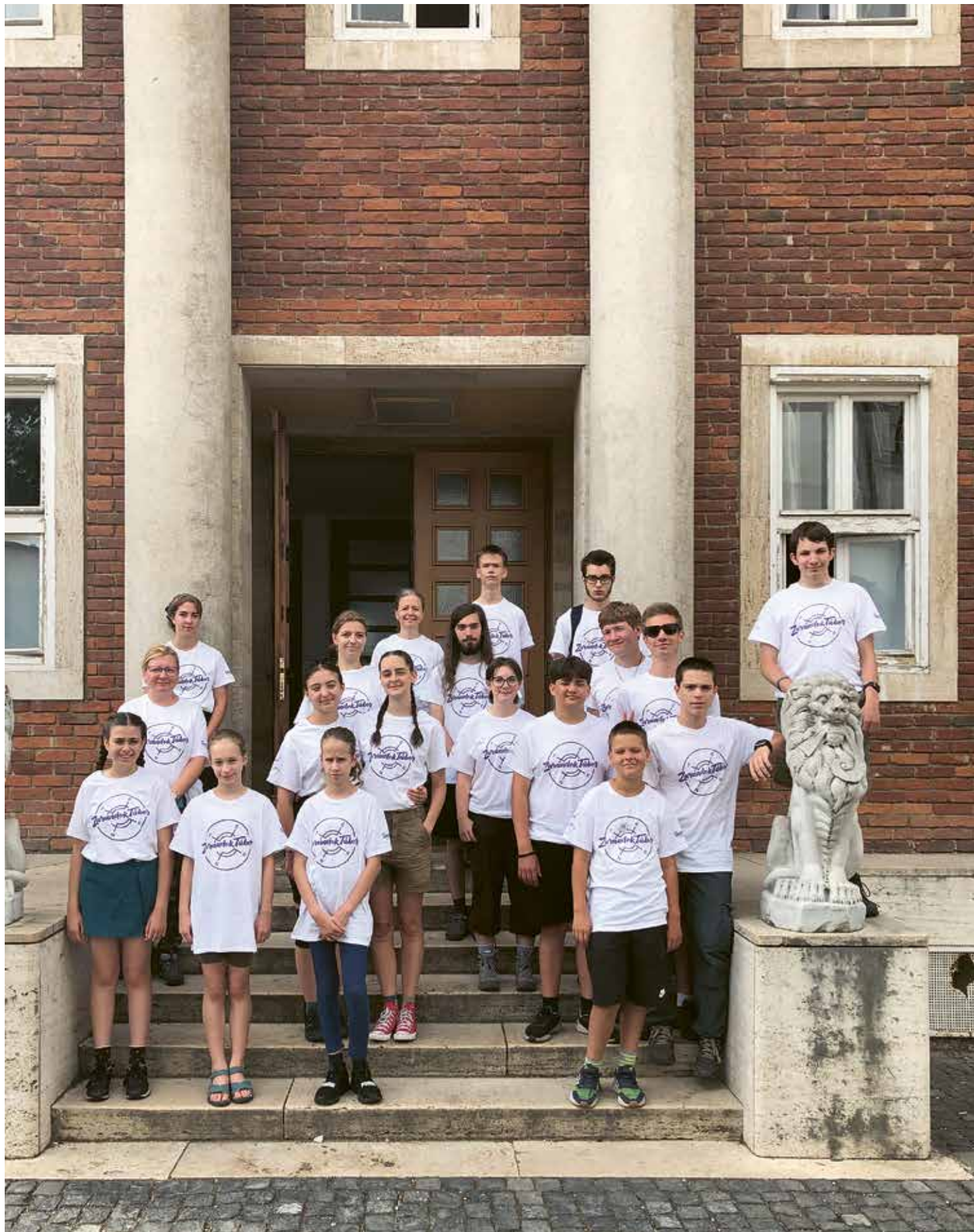
A gyaloglás során sok beszélgetésre, közös játékokra és elcsendesedésre is volt lehetőség. Mindennap volt egy csendszakasz, ahol lehetett elmélkedni vagy a természet csodáit megfigyelni. Vezetőink megfelelő feladatokat adtak az elmélyüléshez. Itt kiemelnénk a levelet, mit Jézusnak írtunk.

Az emmauszi beszélgetés során a nap témájáról párokban beszélgettünk. Külön meglepetés volt, hogy melyik nap ki lett a beszélgetőpárunk. Sok vicces közösségi játékot is játszottunk a pihenőkben. A szakaszok néha fárasztóak voltak, de a gyönyörű táj, a jó hangulat és a társaság minden nehézséget feledtetett. Volt olyan település, ahol limonádéval is megkínáltak minket, ami a hosszú kilométerek után nagyon jól esett.

A zarándoklaton új barátokat szereztünk, és megtapasztaltuk, milyen fontos az egymáson való segítség és összetartás. A közösen átélt élmények még közelebb hoztak bennünket egymáshoz.

Szívesen ajánljuk a zarándoktábort mindazoknak, akik szeretnének egy különleges közösségi élményben részt venni.

A résztvevők: 1. Almási Gábor, 2. Almási Gergely, 3. Almási Veronika, 4. Bíró Botond, 5. Bot Mara Veronika, 6. Füzesi Mihály, 7. Gyarmati Balázs, 8. Gyarmati Zsófia, 9. Gyimesi Johanna, 10. Iklódi Nóra, 11. Kind Veronika, 12. Kocsis Hunor, 13. Oláh Veronika, 14. Tóth Boróka, 15. Tóth Péter Ákos, 16. Utasi Ákos, 17. Utasi Kornél és 18. Gyarmatiné Komolai Marica, 19. Zeleznik Erika hitoktatók

II. évfolyam.

8. szám.

Debrecen, 1926 aug 15.

Katholikus Figyelő

hitbuzgalmi és társadalmi folyóirat.

Az egyházmegyei hatóság 1977/1925. sz. engedélyével.

Előfizetés félévre 80.000 kor.
Egy szám ára 5.000 korona.

Szerkeszti
KOVÁCS SÁNDOR.

Megjelenik minden hó 1-én.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szent-Anna-u. 21.
Telefon: 601.

Hol vagy István király?

A csonka ország ezer és ezer katolikus templomában, a városok aranyos egyházaiban épen úgy, mint a szegény falusi egyházakban fölcseng ma minden magyar ajkán a régi ének:

„Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga, ki voltál valaha országunk istápjá? Hol vagy István király, téged magyar kíván, siralmas rabságban te előtted sirván“.

És ki ne kívánná vissza a nagy király idejét, amidőn egy volt a magyar hitben, egy volt krisztusi szeretetben, egy volt az ujjonnan megszerzett és a szent király által bölcs belátással megszervezett haza megbecsülésében!

Visszakivánjuk őt, hogy hozza meg nekünk a nagy egységet a hitben s ne legyen visszavonás, torzsalkodás a magyar családokban. Az embernek igazán a lelke fáj, ha látja, hogy e téren milyen kevés a megértés, milyen kevés az egység a magyarban s ha már szétszakadtunk, milyen kevés a nagy király szándékainak megértése.

Visszakivánjuk őt, hogy hozza meg nekünk a krisztusi szeretetet! A Mester maga mondta, hogy tüzet akart hozni e világra és hogy lángra akarja azt lobbantani szeretetének tűzével. Az a tűz, mely a magyar lelkekben magasan lángolt szent István király példájára, ma már igazán ledőlt s az önzés rideg fuvallata kioltotta azt a szivekből. Mondjuk még, tanuljuk még a nagy parancsot, de oly kevesen vannak, akik megértik és megtartják azt. Nincs már a magyarnál testvér, ellenséget lát mindenki s fékevesztetten dúl a viszálykodás a szent István által szerzett szép magyar földön.

Visszakivánjuk őt, hogy oltsa be ismét a magyar szivekbe az igaz honszeretet tűzét. A világháború rettentő katasztrófája,

hőntalan lelkek honvesztő írása és példája kioltotta e tüzet a magyar szivekből, melyet pedig maga az isteni Mester szentelt meg s egyre jobban és jobban terjed még a nép egyszerű fiai közt is a szomorú adagium: „ubi bene, ibi patria”, „ott van hazánk, ahol jól megy dolgunk!”

Elszomorodott szívvel látjuk a magyarság felfogásának ezt az elváltozását s ezért kívánjuk magunk közé szent István szellemét. Azt a szellemet, amely kiverődik elsősorban az imádságos lelkületben, az életnek és az élet velejáróinak vallásos szemléletében. Amely tud teremteni nagy lelkeket s a vad, szenvedélyes magyart oda tudja csalogatni a keresztény templomok oltáraihoz.

Sokszor eszembe jut a mi magyar népünk vallásos élete, amely telítve van Isten hűségének szolgálatának sóvárgásával. Egyszerű falusi emberekre gondolok, akik előtt szent a vasárnap s kétórát járóföldet megtesznek, csak hogy szentmiséhez jussanak. Akik pénteken nem ismerik a húseledelt s akiknél ha elkövetkezik a szombat este, a mestergerendáról lekerül Pázmány Péter imádságos könyve s egy hét kegyelmeiért térdenállva hálálkodik az egész család. S eszembe jut, hogy ezek ősei valamikor pogányok valának. Fehér lovat áldozó, szilaj magyarok, ösztönösen élő, szárandó lelkek, akiknek unokái, im, ismerik az önmegtagadást s csucsives templomok egekbe szökellő ivei alól küldik lelkük fohászát a magasságos égbe. Micsoda erő volt, amely ezt művelte? Szent István hite s az a kormányzói bölcsesség, amely megérezte, hogy nemzete jövő sorsát csak a keresztény katolikus szent hitre bízhatja.

Ma is járnak közöttünk pogányok. Nagyszáju apostolai a faji önimádatnak, akiknek csábító szava kecsegtetve cseng sokak fülébe. Akik szeretnének újra fehér lovat áldozni s akik azt hiszik, hogy ez a nyitja egy nemzet életrekeltésének. Ezek elé idézzük mi szent István dicsőséges szellemét, éppen maradt szent Jobbkezt. Hogy életének ragyogó példája hasson át bennünket csontig-velőig, szent Jobbja pedig sujtson le azokra, akik kiforgatva ezt a nemzetet keresztény mivoltából, balkezzei az egész országnak.

Hol vagy István király, Téged magyar kíván! Kíván minden igaz magyar s szent koronával ékes alakodat lélekben mindnyájan körülsimogatjuk. Tartsd távol tőlünk a rontás ördögét s hozz békességet, megértést s meleg családi érzést a magyar kunyhókba. Magyar a magyart megértse, némuljon el minden tájékozódó dühe a gyűlöletnek s az apostoli kettős kereszt fénye ragyogásában találjon egymásra mindenki, akinek bölcséjét is, sírját is a Kárpátok tövébe helyezte a teremtető Isten.

Dr. Lindenberger János.

A székesegyházi főplébánián az alábbi életkorhoz kapcsolódó közösségek várják a csatlakozni vágyó érdeklődőket elmélyülésre a katolikus hitben

Közösség	Mikor?	Hol?	Vezetője
Bérmálkozásra készülők	Szombat 09.00-től	6. terem	Csapó Márton
Elsőáldozásra készülők	Szombat 10.00-től	5. terem	Torma M. Teréz nővér

Ifjúságnak

Egyetemisták	Csütörtök 18.00-tól	Plébánia	Csapó Márton
14–18 évesek	Péntek 18.45-től	Plébánia	Csapó Márton

Felnőtteknek

Fiatal családok, I.	Minden 2. vasárnap 15.30-tól	5. terem	Csapó Márton
Bibliaóra	Hétfő 18.45-től	5. terem	Krakomperger Zoltán
Katekumenátus	Kedd 18.35-től	5. terem	Krakomperger Zoltán
Szent Mária és Márta Női Kör	Minden 2. szerdán 16.45-től	5. terem	Bakóczy Katalin
Filmklub	Minden 2. kedden 18.00-tól	Kateketikai Központ (Varga u. 3.)	Dobi László
Mária-imakör	Szerda 07.40-től	5. terem	Dr. Dévai Mária
Idősek Akadémiája	Minden 2. csütörtökön 09.00-től	5. terem	Pók Katalin
Férfikör	Minden 2. pénteken 18.45-től	5. terem	Krakomperger Zoltán
Elmélkedő gyaloglás	Minden hónap utolsó szombatján 14.30-tól	Nagyerdő	Krakomperger Zoltán

Állandó szolgálati lehetőségek székesegyházunkban:

- Felolvasás a vasár- és hétköznapi szentmiséken (a szentmise előtt kb. 10 perccel a sekrestyében átnézhető a felolvasnivaló).
- Családok jelentkezhetnek a szentmise adományainak (kenyér, bor és víz) felhozatalára az oltárhoz. Ehhez szükséges egy rövid egyeztetés a szentmise előtt.
- Férfiak és nők egyaránt segíthetnek a perselyezésben.
- Bátorítom a gyerekeket és fiatalokat (fiúkat és lányokat), hogy ministráljanak a vasár- és hétköznapi szentmiséken. Már első osztályos kortól jöhetnek a gyerekek. A nagyobbak majd betanítják a kisebbeket.
- Templomunk őrzése a hétköznapi napok valamelyikén és vasárnap délutánonként néhány órában.
- Templomunk bemutatása előre bejelentkezett csoportoknak magyarul, angolul vagy németül.
- Látogatók kalauzálása az Őseink Hite kiállításon.
- Szeretettel várjuk azon diákok és felnőtt testvéreink jelentkezését, akik szívesen részt vennének ezen szolgálatokban! Önkéntes szolgálatvállalásukért illesse őket hálás köszönet!